

STM 1920

Musikvetenskapliga sällskapet i Finland

Av Ilmari Krohn

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska samfundet för musikforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat tillåtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upphovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela databasen.

MUSIKVETENSKAPLIGA SÄLLSKAPET I FINLAND.

AV ILMARI KROHN.

Den förste målsmannen för det musikvetenskapliga intresset i Finland var MARTIN WEGELIUS (1846—1906, fil. mag. 1869, grundade Helsingfors Musikinstitut 1882). Han drogs därtill genom sin pedagogiska verksamhet som direktör för musikinstitutet, vars utveckling i gedignaste riktning hade blivit hans livsuppgift. Det var främst för detta läroverk, som han författade sin utförliga framställning om »Den västerländska musikens historia» (1891—93). Om ock densamma numera till dels ter sig föråldrad (ersatt genom mag. H. KLEMETTIS »Musikens historia», på finska, I delen 1916, II delen under arbete), så är dess livfulla framställningssätt likväl ägnat att ännu alltjämt anså det musikhistoriska intresset hos den musikälskande publiken. Även hans teoretiska publikationer (»Allmän musikhälsa och analys», I—II, 1888—89, m. fl.) vittna om självständighet och framsynhet, vilket naturligtvis dock icke har hindrat yngre krafter att tränga vidare fram på området (bl. a. »Rytmik», 1911—14, och »Melodik», 1916, på finska, av undert.).

Då uppslaget till det »Internationella Musiksällskapet» (IMG) gjordes i Tyskland 1899, var det självfallet, att till dess representant för Finland utsågs M. Wegelius (sektionsföreståndare). Det lyckades honom även att intressera några av våra musiker och musikvänner för bildandet av en ortsgrupp i Helsingfors (bl. a. Richard Faltin, Karl Flodin och und.). Dock avtynade densamma snart, efter att hava hållit ett par sammankomster (1901). Orsaken låg uti svårigheten att få ett större antal medlemmar samlade. Emellertid hade und. året förut blivit anställd som docent i musikens historia och teori vid universitetet (1918 utnämnd till extraordinarie professor), och så småningom erhö

den egentliga musikvetenskapen flera anhängare. Och då und. år 1909 av IMG:s centralstyrelse uppmanades att återupptaga den av Wegelius igångsatta organisationen, blev företaget omfattat med varmt intresse av en trängre musikforskarekrets. Det konstituerande sammanträdet ägde rum den 22 Okt. 1910, och i slutet av det följande året valdes ortsgruppens första ordinarie styrelse (ordförande: und., vice ordförande: fil. mag. Heikki Klemetti, sekreterare: fil. mag. Otto Andersson och fil. dr. Armas Launis, kassör: sånglärarinnan Paula af Heurlin, bibliotekarie: med. dr. Gösta Enckell). Möten med föredrag och diskussioner över musikvetenskapliga ämnen av olika art hava regelbundet hållits 6 gånger årligen; därvid har även, under medverkan av intresserade musiker, uppförts historiska musikstycken från olika tidevarv. Helsingfors' Musikinstitut har beredvilligt låtit begagna sina rum som samlingslokal.

Den sålunda fortsatta verksamheten avbröts av världskriget. I synnerhet föreföll det icke rådligt att under dåvarande regime sammanträda under namnet av ett internationellt sällskap. Allt föreningsväsende stod under strängaste kontroll; till och med vid vetenskapliga sammanträden måste en (gäspande) polisman vara närvarande. Dessutom var det en omöjlighet att få vederbörlig stadfästelse för en sammanslutning, vars Huvudstyrelse hade sitt säte utrikes. Detta hade utgjort skälet, varför t. ex. »sektionen Ryssland» i IMG:s organisationstabeller alltid hade anmälts med anmärkningen: »in Bildung begriffen». På samma grund var icke heller vår ortsgrupp legaliserad. Ända till krigets utbrott hade det föga att betyda, men därefter omöjliggjordes därav hela verksamheten. Då kom man på tanken att bilda ett självständigt musikvetenskapligt sällskap för Finland. Det var desto naturligare, då IMG faktiskt hade upphört att existera och de från engelskt håll gjorda försöken att upprätthålla dess idé, med utslutande av Tyskland och Österrike, självfallet icke åstadkommo några praktiska resultat. Dessutom hade den obligatoriska höga medlemsavgiften (i form av prenumeration på Zeitschrift och Sammelbände av IMG) utgjort ett hinder för anslutningen av vidare kretsar, så att ortsgruppens medlemsantal inskränktes till ett fåtal intresserade.

Dessa tankar vunno understöd bland den upplösta ortsgruppens medlemmar, och den 19 febr. 1916 bildades det »Musikvetenskapliga Sällskapet i Finland», som med ökade krafter

återupptog orsgruppen's arbete. Till styrelsen valdes alla de förut nämnda, utom dr. Launis, som flyttat till landsorten för att i ro utarbeta sina finsk-nationella operor («De sju bröderna» och »Kullervo», efter Aleksis Kivi och Kalevala) och ersattes med fil. mag. Otto Väisänen; till suppleanter valdes fil. mag. Toivo Haapanen och stud. fröken Helena Tiinus. Vid de följande nyvalen har styrelsens sammansättning icke förändrats.

Sällskapet har fortsättningsvis hållit 6 sammankomster årligen (oavsett avbrottet under de »röda» månaderna), på likartat sätt som IMG:s orsgrupp. Tiden skulle numera vara inne även för utgivandet av musikvetenskapliga publikationer (en *tabulatur* korabok från 1600-talet, en samling av gregorianska introitussånger med *finsk* text från början av 1600-talet, m. fl.). Den nyligen stiftade s. k. Kordelinska fonden bragte även hopp om de erforderliga medlen. Men genom tryckningskostnadernas oerhörda stegring hava dessa framtidsutsikter i betydlig grad begränsats och deras förverkligande försvårats och uppskjutits. Men huvudsaken är dock, att ett betydande material för inhemsk musikvetenskaplig forskning numera kan konstateras och att kompetenta arbetsförmågor dels finnas för handen, dels hålla på att utbildas och utvecklas.
